

Antropologia kulturowa - opis przedmiotu

Informacje ogólne	
Nazwa przedmiotu	Antropologia kulturowa
Kod przedmiotu	14.7-WP-SOCP-AKUL
Wydział	Wydział Nauk Społecznych
Kierunek	Socjologia
Profil	ogólnoakademicki
Rodzaj studiów	pierwszego stopnia z tyt. licencjata
Semestr rozpoczęcia	semestr zimowy 2017/2018

Informacje o przedmiocie	
Semestr	4
Liczba punktów ECTS do zdobycia	5
Typ przedmiotu	obowiązkowy
Język nauczania	polski
Sylabus opracował	dr hab. Dorota Angutek, prof. UZ

Formy zajęć					
Forma zajęć	Liczba godzin w semestrze (stacjonarne)	Liczba godzin w tygodniu (stacjonarne)	Liczba godzin w semestrze (niestacjonarne)	Liczba godzin w tygodniu (niestacjonarne)	Forma zaliczenia
Wykład	15	1	-	-	Egzamin
Ćwiczenia	30	2	-	-	Zaliczenie na ocenę

Cel przedmiotu

Świadomość użyteczności wiedzy i umiejętności antropologicznych w profesji socjologa. Uświadomienie europocentrycznych, megalomańskich i ksenofobicznych mitów oraz przesądów etnicznych wśród studentów. Przyjmowanie w praktyce postawy relatywizmu kulturowego Rozpoznawanie starej i nowej naukowej formuły antropologii. Wiedza na temat polskiej kultury ludowej. Diagnozowanie i rozumienie historyczno-kulturowych i współczesnych zjawisk w Europie oraz na obszarach jej wpływów. Metody badań etnograficznych.

Wymagania wstępne

Zakres tematyczny

Zakres tematyczny WYKŁADÓW:

1.Podstawowe zagadnienia i obszary badawcze dyscyplin antropologicznych, podzielone według kryterium teoretycznego (kultura) i opisowego (typy kultur tradycyjnych i współczesnych). Podstawowa terminologia, definicje oraz zadania antropologii kulturowej na tle innych nauk społecznych i w opozycji do etnologii . Historyczne determinanty problematyki i metodologii antropologii oraz etnologii.

2-3. Fazy zasiedlenia Europy przez ludy neolityczne i Indoeuropejczyków. Etniczna mapa Europy.

4.Podstawowe dychotomie antropologii: dziki/cywilizowany, swój/obcy, Inny, orbis interior/orbis exterior, kultura/natura, centrum/peryferie.

5.Tradycja w różnych typach kultur i generacjach współczesnego społeczeństwa polskiego.

6..Spotykane typy europocentryzmu i antropologiczne mity na temat „dzikich” oraz „obcych” versus relatywizm kulturowy.

7.Ewolucja teoretycznych problemów badawczych w antropologii oparta na charakterystyce okresów: etnocentrycznego, relatywistycznego, postmodernistycznego i opisowo-interpreatywnego.

Zakres tematyczny ćwiczeń:

1. Charakterystyka historycznej kultury chłopskiej.

2. Opis i definiowanie zjawisk ze sfery religijnej i obyczajowej w kulturze ludowej: rytuał, obrzęd, obyczaj, zwyczaj, ceremonia, sankcje społeczne, nawyki społeczne. Elementy antropologicznej teorii magii.

3. Przyczyny rozpadu kultury chłopskiej i jej relikty: rytualizm, sensualizm, przesąd, zabobon, obyczaj.

4. Wycieczka do Skansenu w Ochli

5. Karnawalizacja kultury a dawne tradycje: Wszystkich Świętych/Halloween, DzieńKobiet/Walentynki, Winobranie i inne jarmarki oraz ich społeczno-kulturowe funkcje.

6. Bachiczna i winiarska tradycja Zielonej Góry - zajęcia w terenie.

7-8.Charakterystyka wybranych nowych zjawisk kulturowych w skali globu: kreolizacja a homogenizacja, indygenizacja, tradycja wynaleziona, folklorizm a postfolklorizm, nowoplemienność itp.Praktyczne rozpoznawanie nowych współczesnych zjawisk kulturowych oraz umiejętność diagnozowania ich społecznych funkcji: kreolizacja, indygenizacja, tradycja wynaleziona, folklorizm a postfolklorizm, nowoplemienność, peryferyzacja centrum, kompresja czasu i przestrzeni.

9. Charakterystyka współczesnych typów kultur i grup etnicznych: nowe miejskie diaspory, grupy tubylcze, protonarody, postkolonialne państwa wieloetniczne, kultury ponowoczesne, tradycjonalistyczne.

10-11. Znajomość klasycznych etnograficznych metod badawczych i posługiwanie się nowoczesnymi metodami badawczymi antropologii i etnografii w badaniu nowych typów kultur i grup etnicznych: metoda porównawcza, konfesjonalizm (tradycyjny wywiad etnograficzny), zogniskowany wywiad polifoniczny, metoda dialogiczna i opis „gęsty”, metoda perspektywizmu. Jak nie należy uprawiać antropologii? O przejmowaniu perspektywy badanych i rzeczywistym perspektywizmie oraz wprowadzaniu zmian w kulturze badanych. Postawa obserwacji i postawa zaangażowania.

12-13. Przełomowe wydarzenia w dziejach kultury euro-atlantycznej implikujące zmianę formuły światopoglądowej. Kolejne „odczarowania świata” w: archaicznej Grecji, okresie odkryć geograficznych, Reformacji, Oświeceniu i ponowoczesności.

Metody kształcenia

Wykład konwencjonalny, wykład konwersatoryjny.

Ćwiczenia:

Praca w zespołach na bazie literatury antropologicznej i etnograficznych materiałów źródłowych z wyznaczonymi przez prowadzącego zadaniami do realizacji, quizy, zestawienia tabelaryczne, krzyżówki tematyczne.

Samodzielna lektura książek antropologicznych (podręczniki, monografie) oraz etnograficznych i dyskutowanie ich treści podczas ćwiczeń.

Ćwiczenia w terenie: zapoznavanie się ze zbiorami muzealnymi w Skansenie w Ochli i winiarsko-bachiczną tradycją Zielonej Góry.

Efekty uczenia się i metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się

Opis efektu	Symbole efektów	Metody weryfikacji	Forma zajęć
-------------	-----------------	--------------------	-------------

Opis efektu	Symbole efektów	Metody weryfikacji	Forma zajęć
Rozumie determinujący wpływ kultury na sferę społeczną i pojawienia się nowych instytucji i organizacji umożliwiających czynne włączanie się w życie społeczne.	K_W10	egzamin - ustny, opisowy, testowy i inne	- Wykład - Ćwiczenia
Potrafi zastosować metodę porównawczą, obserwację uczestniczącą do diagnozy i analizy konkretnych problemów z zakresu antropologii kulturowej	K_U11	aktywność podczas wykonywania prac zespołowych	Ćwiczenia
Student posiada elementarną wiedzę na temat naukowego statusu antropologii kulturowej i użyteczności jej wiedzy dla socjologa oraz ogólniejszego wykształcenia humanistycznego.	K_W03	egzamin - ustny, opisowy, testowy i inne	- Wykład - Ćwiczenia
Posiada podstawową wiedzę o kulturach tradycyjnych (plemiennych i ludowych) oraz nowych, złożonych zjawiskach społeczno-kulturowych w Europie i obszarach jej wpływów, przyczynach i symptomach rozpadu pierwszych i wystąpienia nowych zjawisk.	K_W13	- egzamin - ustny, opisowy, testowy i inne - kolokwium	- Wykład - Ćwiczenia
Student potrafi trafnie diagnozować wybrane problemy z zakresu antropologii kulturowej i argumentować stawiane tezy	K_K04	aktywność podczas wykonywania prac zespołowych	Ćwiczenia

Warunki zaliczenia

Zaliczenie wykładu

Forma zaliczenia wykładu	Uwagi
Egzamin	Tak
Egzamin ustny.	Minimalny próg wymagań uzyskanie 50% punktów za udzielenie poprawnych odpowiedzi na wylosowane 3 pytania.
Zakres materiału dotyczący egzaminu.	Zgodnie z przedstawionym na pierwszych zajęciach sylabusem (wykład).
Zasady uzyskania oceny końcowej z wykładu.	Ocena z wykładu to ocena z egzaminu.

Zaliczenie ćwiczeń

Forma zaliczenia ćwiczeń	Uwagi
Zaliczenie na ocenę	Tak
Zakres materiału obejmującego przygotowanie do zajęć i prac.	Zgodnie z przedstawionym na pierwszych zajęciach Sylabusem.
Aktywność podczas zajęć.	Merytoryczne przygotowanie, umiejętność podania przykładów, umiejętność wykorzystania omawianych tekstów. Za aktywność przyznawane są punkty. Prezentacja wypowiedzi dotyczących dwóch wybranych lektur obowiązkowych z niżej wymienionych: R. Benedict, Wzory kultury, przeł. L. Prokopiuk, Warszawa 2001. E. Hall, Ukryty wymiar, przeł. B. Hołówka, Warszawa 19871. E. Hall, Poza kulturą, Warszawa 1984. M. Harris, Krowy, świnie, wojny i czarownice, Warszawa 2008. E. Redliński, Konopielka, Warszawa 2006. P. Rabinow, Refleksje na temat badań terenowych w Maroku, Wyd. Marek Derewoecki, Kęty 2010. W. J. Burszta, Świat jako więzienie kultury, Warszawa 2008. N. Barley, Niewinny antropolog, Prószyński i S-ka, Warszawa 1997. J. Sudnikiewicz, Pustynny barbarzyńca , Gdańsk 2014

Aktywność w ramach wykonywania prac zespołowych.	Współpraca w ramach zadań realizowanych podczas zajęć a także w ramach prac przygotowywanych poza zajęciami. Za aktywność przyznawane są punkty.
Ocena pracy z tekstem i dyskusja w grupach	Ocena wypowiedzi na temat czytanych tekstów i merytoryczna ocena wypowiedzi
Proporcje zadań i ich wpływ na ocenę końcową z ćwiczeń.	średnia ocen częściowych uzyskanych z aktywności na 12 zajęciach i z oceny z kolokwium. Oceny częściowe są jednorazowo wystawiane na ćwiczeniach w skali od dst do bdd podzielone przez ilość zajęć i jednego kolokwium.*

*Zasady ustalania oceny w przypadku średniej

Ocena końcowa z przedmiotu*

Oceny brane pod uwagę w przypadku oceny końcowej	UWAGI:
Wykład + ćwiczenia kończące się uzyskaniem oceny.	Warunkiem uzyskania pozytywnej oceny końcowej jest uzyskanie pozytywnej oceny z ćwiczeń i wykładu (3.0-5.0).
Zasady uzyskania oceny końcowej.	Ocena końcowa stanowi średnią arytmetyczną ocen z ćwiczeń i wykładu*.

Literatura podstawowa

1. E. Gellner, Socjologia a antropologia społeczna, w: tegoż, Pojęcie pokrewieństwa, Kraków 1995.
2. W. J. Burszta, Antropologia kultury, Poznań 1998., Roz. I, II, VII i VIII.
3. D. Angutek, Magiczne źródła filozofii greckiej, Bydgoszcz 2003, s. 11-44.
4. M. Sahlins, Wyspy historii, przeł. I. Kołbon, Kraków 2006, rozdz. „Historia heroiczna, ss.53-92.
5. A. Barnard, Antropologia. Teoria i historia, Warszawa 2005, s. 46-53.
6. Słownik etnologiczny. Terminy ogólne, red. Z. Staszczak, Warszawa-Poznań 1987, hasła: antropologia kulturowa, a. społeczna, etnologia, etnografia, ludoznawstwo, kultura jawna/kultura ukryta, kultura rzeczywistości/kultura wartości, kultura symboliczna, kultura materialna, tradycja, tradycjonalizm, folkloryzm, kultura ludowa.
7. L. Stomma, Słońce rodzi się 3 grudnia, Łódź 1980, s. 24-44, 64-78.
8. L. Stomma, Antropologia kultury wsi polskiej XIX wieku, Warszawa 1986, roz. I-IV.
9. D. Angutek, Przesąd i zabobon – odmienne zachowania kulturowe, „Lud” 1999.
10. J. Grad, Sankcje społeczne a obyczaj, w: W. Burszta, J. Damrosz (red.), Pożegnanie paradygmatu ? Etnologia wobec współczesności, Instytut kultury, Warszawa 1994..
11. B. Malinowski, Argonauci Zachodniego Pacyfiku, Wprowadzenie.
12. C. Geertz, Zaświadczające Ja. Dzieci Malinowskiego, „Konteksty” 1998, nr 1.
13. C. Geertz, Interpretacja kultur, przeł. M. M. Piechaczek, Kraków 2005, roz. I.

Literatura uzupełniająca

1. Ch. Janks, Kultura, przeł. W. J. Burszta, Poznań 2000
2. I. Bukraba-Rylska, Socjologia wsi polskiej, Warszawa 2008, Warszawa 2000
3. M. Eliade, Sacrum – mit – historia, Warszawa .2006, s. 61-96, 97-131.
4. M. A. Kowalski, Sztuka fraszobliwa, Ludowa Spółdzielnia wydawnicza, Warszawa 1988.
5. S. Vincenz, Nowa Itaka, w: Antropologia kultury, red. A. Mencwel, Warszawa 2000.
6. R. Deliege, Historia antropologii. Szkoły, teorie, autorzy, Warszawa 2011.
7. J. Grad, Problemy karnawalizacji kultury, w: Ludyczne wymiary kultury, red. J. Grad, H. Mamzer, s.9-19.
8. Karnawały w kulturze, „Konteksty” 2002, nr 3-4. Teksty do wyboru.
9. C.Turnbull, Ikowie ludzie gór, Warszawa 1965.
10. C. Castaneda, Nauki Don Juana, Warszawa 1980.
11. R. Benedict, Wzory kultury, przeł. L. Prokopiuk, Warszawa 2001.

12. E. Hall, Ukryty wymiar, przeł. B. Hołówka, Warszawa 1987.
13. E. Hall, Poza kulturą, Warszawa 1984.
14. M. Harris, Krowy, świnie, wojny i czarownice, Warszawa 2008.
15. E. Redliński, Konopielka, Warszawa 2006.
16. P. Rabinow, Refleksje na temat badań terenowych w Maroku, Wyd. Marek Derewoecki, Kęty 2010.
17. W. J. Burszta, Świat jako więzienie kultury, Warszawa 2008.
18. N. Barley, Niewinny antropolog, Prószyński i S-ka, Warszawa 1997.

Uwagi

Zmodyfikowane przez dr hab. Dorota Szaban, prof. UZ (ostatnia modyfikacja: 29-03-2018 12:38)

Wygenerowano automatycznie z systemu SyllabUZ